

Моргун Ярослав Ігорович

*офіцер відділення психологічного забезпечення
кандидат психологічних наук, старший лейтенант
Київський інститут Національної гвардії України*

Шамрук Олег Павлович

*начальник кафедри професійної військової підготовки
Центру післядипломної освіти
кандидат психологічних наук, полковник,
Київський інститут Національної гвардії України*

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ У КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Питання формування у здобувачів вищої освіти військових навчальних закладів стійкої мотивації до виконання завдань за призначенням є особливо актуальним у наші дні. Підготовка мотивованих військових лідерів, спрямованих на пошук активності і націлених на результат є основною освітньою метою військових навчальних закладів.

Загалом прийнято виділяти фактори зовнішньої та внутрішньої мотивації, що тісно переплітаються між собою та мають складні механізми трансформації.

Зовнішня мотивація оперує загальноприйнятими благами та спонуканнями, в той час як внутрішня мотивація є більш індивідуальною та багатогранною.

Аналізуючи мотивацію до виконання завдань за призначенням у здобувачів вищої освіти Київського інституту Національної гвардії України, що здійснювалася з використанням методу контент-аналізу індивідуальних та групових бесід, можемо відмітити певні закономірності залежно від віку курсантів та наявності або відсутності бойового досвіду.

Так, мотиваційна сфера курсантів перших років навчання, що не мали попереднього досвіду служби в армії (здобувачі вищої освіти із числа цивільної молоді) перебуває на стадії формування. Мотивація до виконання завдань за призначенням у майбутньому переважно представлена зовнішніми мотивами, серед яких найбільшого значення мають інституційні та професійні. Причому інституційна мотивація, тобто та яка ґрунтується на поняттях обов'язку, цінностей, морально-етичних принципів, сильніше у тих курсантів, що мають військові традиції в сім'ї. Це підтверджує значення референтних груп, таких як сім'я, рідні, друзі та знайомі у формуванні та підтримці мотивації військового. Професійні мотиви у цієї категорії курсантів представлені переважно бажанням освоїти нові знання та навички, причому найбільший інтерес викликають озброєння, техніка, безпілотні літальні апарати. Збільшення навчальних годин, що присвячені оволодінню практичними навичками стрільби, управління БПЛА, тощо, актуалізують професійну мотивацію здобувачів освіти.

Умовно можна виділити і другу категорію здобувачів вищої освіти – це військовослужбовці, що мають певний досвід військової служби, але не приймали участі у бойових діях. Для цих курсантів характерне поєднання як зовнішньої, так і внутрішньої мотивації, причому кожна група мотивів має свою специфіку. Абстрактні компоненти інституційної мотивації тут дещо знецінені. Такі військовослужбовці мають певний скепсис стосовно престижу військової професії та її статусу в суспільстві. Інституційні зовнішні мотиви тут поєднані з внутрішніми особистими мотивами (захист власної родини, майна, територій). Також для цієї категорії характерне поєднання професійної, індивідуалістичної та внутрішньої мотивації виконання конкретного завдання. Такі курсанти, як правило, знають розвитку яких саме умінь та навичок вони потребують, мають певний професійний план та кар'єрні перспективи.

Мотивація здобувачів вищої освіти, що мають бойовий досвід також має свою специфіку. Представники цієї групи вже пройшли етапи переоцінки цінностей та смислів, що дозволило сформувати стійку внутрішню мотивацію до виконання завдань за призначенням. Такі курсанти достатньо скептичні щодо зовнішніх мотивів (особливо інституційних) та керуються у більшості випадків професійними, індивідуалістичними, особистими мотивами та мотивами належності. Для цієї категорії вкрай важливим є прийняття іншими їх досвіду, прикладні аспекти навчальної діяльності.

Отже, мотивація до виконання завдань за призначенням у курсантів вищих військових навчальних закладів є складним та багатограним феноменом, чільне місце у якому посідають як зовнішні, так і внутрішньоособистісні стимули. Детальний аналіз мотивації до виконання завдань за призначенням здобувачів вищої освіти дозволить розробити методичні рекомендації щодо її посилення, які будуть висвітлені у наступних публікаціях.

Москаленко Тетяна Володимирівна

курсант 234 навчальної групи

сержант

Національна академія Державної прикордонної

служби України імені Богдана Хмельницького

Боровський Віталій Степанович

викладач кафедри прикордонної служби

майор

Національна академія Державної прикордонної

служби України імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СЛУЖБОВО-БОЙОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИКОРДОННИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Сучасний стан охорони державного кордону України вимагає від командирів прикордонних підрозділів високого рівня компетентності у сфері прийняття